

N:o 11.

Ank. till Riksd. kansli den 27 juni 1887, kl. 6 e. m.

Konstitutionsutskottets utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition om ändring i 3 § samt 4 § 11 mom. tryckfrihetsförordningen.

Riksdagens kamrar hafva till utskottet hänvisat Kongl. Maj:ts proposition af den 29 sistlidne april (n:o 28), deruti följande förändrade lydelse af ofvannämnda lagrum föreslås:

§ 3.

Under de förutsatta vilkor, att, vid pröfningen af en skrift eller ansvaret för densamma, de, på hvilka en sådan pröfning ankomma kan, i fall, som tvetydiga synas, hellre fria än fälla, alltid mera må fästa sin uppmärksamhet på ämnets och tankens, än på uttryckets lagstridighet, på skriftens åsytning än på framställningssättet, och alltid utan rättighet att, i hvilket fall som helst, draga obestämda slutföljder af uttrycken, skola såsom missbruk af tryckfriheten anses:

1:o) Hädelse mot Gud, eller gäckeri af Guds heliga ord eller sakramenten eller af svenska kyrkans eller främmande till offentlig religionsöfning berättigad församlings troslära eller gudstjenst; brottet skall straffas efter allmän lag och skriften konfiskeras;

2:o) Smädelse mot Konungen eller mot annan person af konungahuset, som åtnjuter konglig eller furstlig värdighet inom riket; brottet skall straffas efter allmän lag och skriften konfiskeras;

Bih. till Riksd. Prot. 1887. B. 3 Saml. 8 Häft.

3:o) Smädelse mot riksstyrelse, som i Konungens ställe förer regeringen, eller mot Riksdagen eller dess afdelningar eller utskott; brottet skall straffas efter allmän lag och skriften konfiskeras;

4:o) Uppmaning till förräderi, som i 8 kap. 1 eller 6 § strafflagen sägs; brottet skall straffas efter allmän lag och skriften konfiskeras;

5:o) Uppenbarande af hemliga underhandlingar, rådslag eller slut i ärende, derå rikets säkerhet eller rätt mot främmande makt ligger, eller kungörande af handling, som i sådant ärende bör hållas hemlig; brottet skall straffas efter allmän lag och skriften konfiskeras;

6:o) Smädelse mot främmande stats öfverhufvud eller dess här anställda sändebud; brottet skall straffas efter allmän lag och skriften konfiskeras;

7:o) Smädelse mot svensk embets- eller tjänsteman eller annan innehafvare af allmän befattning inom riket i och för embetet eller befattningen; brottet skall straffas efter allmän lag och skriften konfiskeras;

8:o) Uppmaning till uppror; brottet skall straffas efter allmän lag och skriften konfiskeras;

9:o) Uppmaning till våld å person eller egendom; brottet skall straffas efter allmän lag och skriften konfiskeras;

10:o) Årekränkning mot enskild person; brottet skall straffas efter allmän lag och skriften konfiskeras;

11:o) Framställning, som sårar tukt och sedlighet; brottet skall straffas efter allmän lag och skriften konfiskeras;

12:o) Lögnaktiga uppgifter eller vrängda framställningar till allmänhetens förvillande; brottet skall straffas med böter från och med trettio tre riksdaler sexton skillingar till och med ett hundra riksdaler och skriften konfiskeras;

13:o) Inbjudning till deltagande i inländskt lotteriföretag, som ej är tillåtet, eller i utländskt lotteri; brottet skall straffas med böter från och med trettio tre riksdaler sexton skillingar till och med ett hundra riksdaler och skriften konfiskeras.

Är tryckt skrifts innehåll ej brottsligt, men har genom densamma missförstånd med främmande magt sig yppat, må Konungen kunna förordna, att skriften utan rättgång skall konfiskeras.

Såsom allmän regel gälle, i afseende på konfiskerade skrifter, att något mer af dem ej må af trycket ånyo utgifvas, än det, hvilket domstolen, som sist i målet dömt, icke för brottsligt ansett.

§ 4.

11:o) Finner chefen för justitiedepartementet, att utrikes ifrån inkommen, på främmande språk författad, skrift innehåller något stridande emot 3 § 2, 4, 5, 6, 8, 9 eller 11 mom., åligge honom att, efter tills vidare derå lagd qvarstad, i underdånighet inhemta Kongl. Maj:ts befallning, huruvida skriften bör till föryttrande frigifvas eller under vidare qvarstad förblifva. Till den — — — statsmedlen.

Det torde vara allmänt medgifvet, att bristerna i vår gällande tryckfrihetslag äro så stora och känbara, att lagen med det snaraste borde omarbetas. Ett dylikt arbete är likväl af den omfattning och förenadt med de svårigheter, att detsamma näppeligen kan af nu samlade Riksdag medhinnas. Kongl. Maj:t har också tydligen utgått från detta antagande, när han aflät förevarande proposition, hvilken ju afser endast en partiel ändring af nämnda lag. Beskaffenheten och uppställningen af denna lag är emellertid sådan, att det skulle vara särdeles vanskligt att omarbete någon eller några af dess hufvudsakliga delar, utan att samtidigt underkasta hela lagen en genomgående revision. Och äfven om detta skulle låta sig göra, kan det vara tvifvelaktigt, huruvida nu ifrågavarande lagrum böra framför öfriga delar vara förtjenta af lagstiftarens uppmärksamhet. Särskildt torde frågan om ansvarighet för tryckt skrifs innehåll få anses med fullt ut lika stort berättigande kräfva en hastig lösning, med hänsyn såväl till ämnets vikt som till det otillfredsställande i de härom gifna stadgandena. Det nära samband, som förefinnes mellan sistnämnda fråga och frågan om tryckfrihetsbrottens karakteriserande samt om bestämmandet af de straff, hvarmed dessa brott må beläggas, skulle, i utskottets tanke, utgöra ett väsentligt hinder vid utskottets arbete, så vidt detsamma komme att begränsas till den del af lagen, som af den kongl. propositionen beröres.

För öfrigt är utskottet af den åsigt, att allt, som är brottsligt, när det framställes muntligen eller sprides i handskrift, jemväl bör vara straffbart, då det framträder i tryckt skrift. I öfverensstämmelse härmed innehöllo ock de vid 1871 och 1872 årens riksdag framlagda förslag till ny tryckfrihetsförordning följande stadgande i 16 § af för-

slagen: »Brott, som genom tryckt skrift begås och för hvilket ej i denna lag särskildt ansvar finnes utsatt, bestraffas enligt allmän lag — — — —».

I Kongl. Maj:ts nu framlagda proposition har en annan grundsats gjort sig gällande, i det att förslaget är så affattadt, att i många fall hvad som uttalas muntligen eller i handskrift och enligt strafflagen är belagdt med ansvar, varder alldeles straffritt, när det förekommer i en tryckt skrift. Detta förhållande utgör äfven ett hufvudsakligt skäl, hvarför utskottet finner sig icke kunna understödja berörda förslag.

På grund af hvad nu blifvit anfördt och ehuru utskottet till fullo erkänner att de af Kongl. Maj:t föreslagna bestämmelserna i vissa hänseenden äro att föredraga framför de nu gällande, får utskottet hemställa,

att Kongl. Maj:ts förevarande proposition icke måtte af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 27 juni 1887.

På utskottets vägnar:

MAGNUS HALLENBORG.

Reservationer:

1:o) af herr *Hallenborg*: »Ehuru utskottet icke ansett sig kunna tillstyrka bifall till Kongl. Maj:ts ifrågavarande proposition, borde utskottet dock, enligt min åsigt, hafva med anledning deraf företagit sådan omarbetning af den 3 § tryckfrihetsförordningen, att densamma kommit i öfverensstämmelse med de af Riksdagen senast antagna ändringar i strafflagen»;

2:o) af herr *Sjöberg*.

Herrar von Ehrenheim, grefve Strömfelt och Näsman hafva begärt få antecknadt, att de ej deltagit i detta ärendes handläggning.